

Motion till riksdagen 2018/19:1020

av **Johan Hultberg (M)**

Skydd av identitetsuppgifter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt inrätta en samlad funktion för spärning av identitetsuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skyddet av identitetsuppgifter kan stärkas samt se över möjligheten att skärpa kraven på identitetskontroll vid t.ex. tecknande av telefonabonnemang och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda bedrägeribrott ökat med hela 173 procent enligt Brottsförebyggande rådet, Brå. Ökningen förklaras i stor utsträckning av att vi använder oss av internet allt mer och av teknik som möjliggör nya former av bedrägeribrott. Av bedrägeribrotten 2013 utgjordes 73 procent av identitetsintrång, kredit- och kontokortsbedrägerier samt internetbaserat bedrägeri. 2016 var datorbedrägerier det brott som ökade allra mest av alla brottstyper. Id-stöld har utvecklats till att bli ett vardagsbrott vilket bekräftas av en färsk undersökning gjord av Sifo på uppdrag av försäkringsbolaget My Safety. Enligt den undersökningen kan så många som 116 000 svenskar ha blivit drabbade av id-stöld. Särskilt utsatta är unga, där hela 14 procent själva har blivit drabbade eller har en bekant som blivit det.

Enligt Nationellt bedrägericenter, NBC, är identitetskapning i dag det i särklass största hotet när det gäller brott av systematisk karaktär. Den som drabbas av identitetskapning får ofta stora bekymmer. Den drabbade behöver lägga ned mycket tid och kraft på att ta reda på i vilken omfattning hans eller hennes identitet har blivit utnyttjad, bestrida räkningar och avtal samt spärra sina identitetsuppgifter i syfte att hindra fortsatt användning av uppgifterna. Att spärra sina identitetsuppgifter är dessvärre inte en snabb och enkel process, utan den drabbade måste kontakta de olika företagen som bedriver kreditupplysningsverksamhet. Det är en olycklig och orimlig ordning. Det måste därför bli enklare att spärra sina identitetsuppgifter.

En samlad spärrfunktion behövs dit drabbade kan vända sig för att spärra sina uppgifter men också för att enkelt kunna häva sin spärr. Att ha spärrade identitetsuppgifter är problematiskt för den enskilde som då själv naturligtvis också är förhindrad att ingå avtal eller genomföra köp som kräver kreditupplysning. Därför är även möjligheten att enkelt häva spärren av sina personuppgifter viktig.

Vem som ska ha i uppdrag att äga och driva en samlad spärrfunktion och vilka som ska omfattas av funktionen är dock inte självklart utan behöver utredas vidare. En lösning är att berörda företag eller berörda branscher ges detta ansvar men att det ska vara obligatoriskt för åtminstone samtliga företag som bedriver kreditupplysningsverksamhet i Sverige att vara anslutna till tjänsten, samt att tjänstens grundläggande utformning ska vara tydligt reglerad och kontrollerad. Detta skulle exempelvis kunna regleras direkt i kreditupplysningslagen (1973:1173) och/eller indirekt av Datainspektionen som är den myndighet som beviljar tillstånd för kreditupplysningsverksamhet.

Vidare finns det anledning att också se över butikers och kreditgivares ansvar för identitetskontroll vid beviljande av olika former av krediter. Många bedrägeribrott hade kunnat förhindras med en bättre identitetskontroll vid köp och ingående av avtal såsom telefonabonnemang.

Johan Hultberg (M)